

A JÓL ÖLTÖZÖTT FÉRFI KIS KÓDEXE

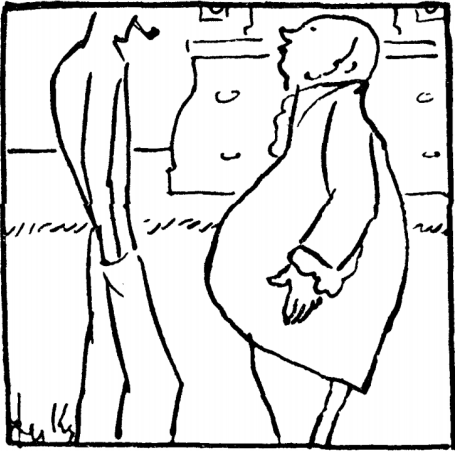
Hogy mit mikor vegyünk fel: ez egyike a legfontosabb kérdéseknek. Fontos, de nem nehéz kérdés. Mert a szabályok alig változnak férfi számára az évek folyamán. Férfinál inkább arról van szó, hogy *egyszer-s mindenkorra* tudja a szabályokat.

Valljuk be, hogy nagyon kevés úriember törődik velük. Egy kis büszkeség, egy kis hiúság rejlik e nemtörődömség mögött, sőt egy kis lenézés is. De ha ez a komoly ember közelebről vizsgálja meg a kérdést, rájön, *hogy rengeteg időt fordít arra is, hogy rosszul öltözködjék.*

JÓL VAGY ROSSZUL ÖLTÖZKÖDNI?

A jó öltözködéshez nem kell több idő, mint a rosszhoz. Legalább is nem az egyszerű életmódot élő úr számára. Nincs szükség »gondos eleganciára«, »válogatott« ruházkodásra. Nem kell dandynek, piperkőcnek, divatkirálynak, arbiter elegantiarum-nak lenni. Ehhez csakugyan pozíció, gondtalan élet, mindenekelőtt azonban sok pénz kell. A mi korunk praktikus,

okos akar lenni. »Többet ésszel, mint pénzzel«, ez a keserű jelszava. A *drága* ruhákkal együtt kapcsoljuk ki hát a gazdagság kérdését. Inkább azt nézzük, ha már öltözködnünk kell, hogyan öltözködhetünk az adott körülményekhez képest a legízlesebben, a

A »ma« és a »tegnap«

legeurópaiabban s egyúttal a legolcsóbban, legpraktikusabban is.

A gazdagságot itt az *ízlés* kell, hogy pótolja. Az a tudatosság, mely egy kultúrlény külső megjelenését formálja. A külső megjelenés ápolása társadalmi kötelesség, próbáljunk hát »filléres arbirer elegantiarum« lenni.

Tartozunk ezzel etikailag is. Ha nőkön önagsága, félórával a premier előtt, párizsi model után kisszabónónél készült gyönyörű aranylamé ruhájában taxiért telefonáltat: nekünk, akik abban a boldogító helyzetben vagyunk, hogy »ma este különösen szép« életünk-párja kísérőjeként szerepelhetünk a színházi bemutatón, nekünk nem szabad szégyent hoznunk a nagy-

ságos asszonyra, ő kissé feltűnő, mit tagadjuk. Nekünk azonban nem kell őt követnünk ezen az úton. Sőt nem is szabad.

Mert ízléses férfi nem homályosítja el nejét. Viszont szégyent sem hoz rá azzal, hogy »bánom is én.« Mert ez a bánomiséen családi diszharmóniát jelez. Ami pedig nem tartozik a nyilvánosság elé. Nekünk kötelességünk, hogy mindent elkövessünk abban az irányban, hogy szerény, de tudatos kísérője legyünk hölgyünknek. Vagy nincs hölgyünk? Akkor akárkinek, akivel nyilvánosan mutatkozunk. Mert tekintettel kell lennem öltözködésemmel arra, hogy hol és kivel leszek együtt.

Ha négy barátommal egy budai kiskocsmá kertjében vacsorázom, kétségkívül nevetséges lenne, ha frakkban jelennék meg. Lehet, a komikumon kívül, egy frakk sértő is.

SZMOKING VAGY CSAK SÖTÉT RUHA?

Meg vagyok híva vacsorára, de nem mondták meg, mit vegyek fel, azt sem, hogy kik vannak velem együtt meghíva? Eh, felveszem a szmokingomat! Na igen, de hátha *egyedül* leszek szmokingban? ...

(A háttérben a gnómok kara: »mit játssza ez a főurat? Hincegni jött ide a szmokingjával? Mikor mi egyszerű, kedélyes összejövetelre gondoltunk csak. Nekünk is van szmokingunk!«)

A szmoking, mint fejedelmi ornátus! Utálatos dolog. Még haza is kellett mennem miatta átöltözni. De nem mertem másképp jönni. (Nehogy, amikor aztán mindenki szmokingban van, a gnómok karát halljam: »persze, mi nem vagyunk Neki elég jók. Jelezni akarja, mégpedig tüntetően, hogy Neki nem nagy dolog, hogy mi meghívtuk. Mi mind estélyi ruhában vagyunk, míg Ő...«) Minden félreértést ki lehetett volna küszöbölni, ha egyszerűen megtelefonálták volna: *vacSORA*, *frakk* — szmoking — *sötét ruha* — akármilyen ruha. De nem tették! A múltkor — úgy kell neki — maga a házigazda került bajba. Egy órával a vendégek érkezete előtt:

— Szent Isten elfelejtettem a vendégekkel tudatni, frakk-e vagy szmoking.

A feleség:

— Pedig Sznoby grófék csak legnagyobb estélyiben járnak. A gróf csak frakkban, ha hölgyek közé megy. De neked *csak* szmokingban szabad lenned. *A házigazda ugyanis a legkisebb rangosztályt képviseli.*

Angliában, a jólét országában, az egyszerű férfi öltözködése két szakaszra oszlik. Nappalra és estére, azaz munkára és szórakozásra. *A nappali ruha szürke, az esti fekete.* Nappal, legyünk együtt bárkivel is, nem öltözünk díszesen. A férfi még a legelőkelőbb dámával is szürke ruhában, sárga cipőben tölti idejét. Még túlozza, aláhúzza is, hogy ő most munkában van. (A gazdagoknál munka alatt *golf*, sí, autó értendő, kivétel: a lovaglás, mely után át kell öltözni.) Pullover, duplatalpú sportcipőt visel, így jelenik meg a hatalmas hotel ugyanazon asztalánál, melynél este, meghívott társaságban a hölgyek a legnagyobb estélyi ruhában, ékszerekkel, ő pedig frakkban foglalnak helyet.

A NAPPALI RUHA

Maradhatunk nappal, úgy, ahogy vagyunk. Ha csak nem valami hivatalos, bankettszerű ebédre megyünk (Európában inkább a déli kisebédet »reggelinek hívják, az ételek is, »szürkében« vannak. Könnyű dolgok, tojás, gyümölcs, sör, nincs sok evés többé nappal), akkor semmit sem kell törődnünk öltözékünkkel. Feltéve persze, hogy az önmagában véve nem botrányos.

Hogy mi az egyszerű ruha? Erre a kérdésre igen könnyű felelni. Azonban, ugyanakkor még egy másik kérdést is biggyesztünk az első mellé. Ez a második kérdés: *Hol vagyunk?* Fővárosban? Falun? Hegyek közt? Víz mellett? Vagy tengeri hajón? Mi a háttér?

Ne ijedjünk meg, hiszen estig a rendes nappali ruhában lehetünk. Persze csak olyan nappaliban, mely a helynek megfelel. Kezdjük a várossal. A ruha,

melyet felvesszünk és amelynek célja, hogy estig szolgáljon minket, legyen lehetőleg dísztelen. Nálunk *zakó-nak* hívják. Kevesen tudják, hogy ez a *zakó* szó Angliában, a ruhaformák hazájában: ismeretlen. Ami nálunk »zakó«, azt ott »zsakett«-nek (jacket) hívják. A *zsakett* ott a legközönségesebb férfiruha, *zakó*. Viszont annak a frakkos sötét ruhadarabnak, melyet nálunk, és mindenütt a világon, díszes alkalmakkor (esküvő, garden-party, derby, erősen hivatalos jellegű látogatás) vesznek fel, neve angolszász külföldön nem *zsakett*, hanem *cut away* (»kettévágott«, ezt a fecskefarokra értik).

Ezek azonban csak szavak. Elnevezések, melyeknek a lényeghez semmi közük. A lényeg az, hogy a *zakónak* két fontos kelléke van: *a)* izléses, jó szövet, *b)* izléses, jó szabás.

Előbbi — hál' Istennek — kezd erősen javulni. Igen sok jómintájú, szerény, elegáns szövetet látni. A mi gyáraink itt is a legjobb úton vannak. Ha értünk a minőséghez, vagy bízunk a szabóban, a kereskedőben, akkor nyugodtan vásárolhatunk magyar szövetet. Persze a finomabbik fajtából.

Milyen színű legyen a ruhánk? Ha kevés a pénzünk, akkor *szürke*. Csakis szürke. Ezt hordhatjuk szüntelen, anélkül, hogy szegényesen hatnánk. Persze vannak úgynevezett divatszínek is. Egyszer a barna, máskor a kék veszi fel a versenyt a jó öreg szürkével. De hamar el vérzenek ezek. Legyünk óvatosak! Ha kevés a ruhánk, maradjunk a szürke mellett! A ruha, melyet *állandóan* kell, hogy viseljünk, ne legyen színes. Ne legyen feltűnő! Mert ezzel ellenkező hatást érünk el. Ha valaki állandóan ugyanabban a szemetszűrő színben mutatkozik; az első felvonásban még blöffölhet, a másodikban unni kezdjük, a harmadikban már idegesít, végül pedig kifütyüljük.

Színes, úgynevezett »apart« ruhát csak a szürke *mellé* szerezzünk be. De még így is csínján kell vele bánnunk. Nem hordhatjuk gyakran. Egy »mindennapi diszkrét szürke« legyen hű kísérőnk. Jó ruha az amely nem feltűnő, nem eredetieskedő.

MI AZ ÚRI SZABÁS?

A szabásnál mindenekelőtt az a fontos, hogy milyen *ne* legyen. Ne legyen egy rossz ucca, rossz konfekciójának, rossz férfibabájára felfeszített, rossz zakó s hozzá egy még rosszabb nadrág. Nézzék csak meg azt az alakot! Azokat a félméteres vállakat! Rajtuk a hatalmas vattavánkost. Hozzá ezt a »serdülő« derekat. egy tizennégy éves pubi slusszát. És a nadrág! Egy marseillei matrónnak nincs ilyen széles bugyogója...

Szóval ezt: nem! Mindenekelőtt: nem túlozni! Ha vatta a divat — most az! — ám legyen vatta. De nem egy vagonnal. Ha nem vagyok karcsú — és

Félméteres vállak

nem vagyok az! — ne domborítsa ki a kabát az amúgy is domborodó vonalakat. *Egyenes vonalak, kevés kanyarral*, ez a lényeg. Bőséges anyag, kényelmes, ránc-talan felépítés. A ruha nem ahhoz kell, hogy a szabómester tükre előtt egy negyedórát álljak benne. Persze, hogy ott a műhelyben, egy-két energikus rángatás

után, gyűretlenül, bódító simaságával becsap az új ruhám. »Mintha rám lenne öntve.« Ne hordjunk olyan ruhát, amely ránk van öntve! Mi, férfiak, *ne domborítsuk ki ruhánkon keresztül aktunkat*. Az öltözetnek más a célja: elegancia és kényelem, aminek semmi köze meztelen testünkhöz. Sőt, van egy teória, hogy az atlétatermetet nehéz jól öltöztetni. Viszont híres elegáns alakok igen gyengén néznek ki a gőzfürdőben.

A RUHA KÜLÖN ÉLETET ÉL

A ruhának ugyanis saját stílusa van. Ez alatt azt értjük, hogy *a jó ruha nem követi szorosán a test vonalát*. Soványak öltözzenek bő ruhába. Kövérek viszont? Kövér kézre kínnal húzott kesztyű eredménye: még kövérebb kéz. Ugyanez áll az egész testre is. Nagyfejű ember ne hordjon kis kalapot. Testes úr nem hat keskenyebbnek, ha szűk a ruhája. Praktikus tanács: ne ismerjünk el más ráncot, mint a függőlegeset. Amilyen a mi kényelmes őszikabátjainkon szokott lenni. Tagadjuk meg a vízszinteseket. A vízszintes ránc szélesít, leleplezi a csalást, azt, hogy nem a tulajdonost fogyasztotta szabója, hanem a ruháját.

Az ilyen kényszerruha a tükör előtt még megy valahogyan. De künn az életben szűk és ellenséges lesz. A gallérja behuzakodik a nyakba, csak mélyen a haj alatt nyugszik meg. Különösen akkor, amikor a gazdája leül. A kabátgallér ekkor kezd igazán élni. Feltör a magasba és csak a tulajdonos két füle kényszeríti megállásra. De neki így is jó, mert a lassan sötétedő vonal a világos szövet peremén mutatja, hogy zsírosodni kezd. Ezt pedig szereti a rossz gallér.

Jó tanács: *szabónál kabátot ülve is próbálni*. A kabátgallér legyen annyira alacsony, hogy még ülve se fedje az inggallért. Sok nyak, rajta kevés ruha, ez fiatalossá, frissebbé teszi az alakot, egyben megóvja a kabátgallért a korai elpiszkosodástól. Majdnem lényeg egy jól szabott kabátnál *a nyakrész*. (A szakértő szeme először ezt keresi meg.) Kellemesen széles vállak, rajtuk, alacsonyan és kényelmesen, egy vékony gallér.

Vége a »csapott« vállnak, melyre ráépül, mint háztető, a magas kabátgallér. Korunk a vékonyítás kora. Ehhez pedig látszólag logikátlanul széles vállak kellenek. Az arányok kívánják így. Mert, ha fõnn nem vagyok széles, lenn hiába szűkíték. Az, hogy a szabó egy-két kínos centimétert kinyes a »taille«-omból,

A két kabátgallér

egyikünkön sem segít. A két milliméterrel szűkített cipő még nem csinál kis lábat, csak fájdalmat okoz. Nem a centiméterek száma lényeg itt, hanem az *arányok*. Hogy hogyan viszonylik a váll a derékhoz, és így tovább. Ha ez nem így volna, akkor egy óriásszobron nem lehetne karcsú ifjút ábrázolni. A szobor bokájának térfogata: egy méter. A kis Dávid, akit a szoborkolosszus ábrázol, messzebből mégis vékonydongájú gyerekeknek hat.

Lehet a kabát kényelmes, lehet a nadrág bő, mégis aránylag karcsúnak hat az alak benne. Védekezünk a girbe-gurba vonalak, a vad svájfölások, a

»kinyesések« ellen. Bizonyíték: minél előkelőbb a mester, annál egyszerűbb a mű. A túlzott modellek hazája a rossz konfekció.

EGYSOROS, KÉTSOROS?

Nagyon tartja magát a kétsoros nappali ruha, biztos, hogy még néhány évig divatban lesz. A kétsoros ruha fiatalít, vidámít. De szerepe az egysoros mellett ugyanaz, mint a színes ruhának a szürke mellett. Kivétel.

A kétsoros veszélyeket rejt magában. Először is erősebben teszi ki hordozóját a kritikának, mint az egysoros. Egysorosnál, feltéve, hogy normális a színe meg a szabása, senkinek sem jut eszébe kifogásolni aényt, hogy *van*. A kétsorosnál, mely kacérabb, pretenciózusabb istállótársánál. Szürke-zakónál, az emberek ajkán ott van a kis csúfondáros megjegyzés: — »Lám, lám, hogy hetyeg...« Hogy e lám-lámot kikerüljük, vigyáznunk kell arra, hogy kétsorosunk se keltsen feltűnést. *Ne legyen ordító szövetből*, ez az első követelmény.

Másik veszély mutatkozik a *szabásnál*. Egy egysoros kabátot — mindig a kabát a lényeg, a nadrág csak követi vezérét a kabátot — lehetetlen annyira elszabni mint a kétsorost. Még a legkirívóbb, legaffektáltabb egysoros is elfogadható lesz olyan kétsoros mellett, amely dagadtá, hegy-völgyessé — egy helyen felfújtá, a másikon befűzötté — teszi viselőjét. A századeleji asszonyok jutnak eszünkbe, fenn és lenn tiszteletreméltó terebélyvel, míg a két terebély között, mintegy penitenciaképpen, egy természetellenesen karcsú derék vergődik...

Hordhat-e testes ember kétsorost? Igenis, nyugodtan. Feltéve, hogy szabása kényelmes és nem »domborító.« Itt is, mint mindenütt, *a lehetőleg egyenes vonalak* nemesítik az alakot. Széles vállak, melyekhez képest a test többi része az arányosság törvényei szerint idomul. Azaz: kevesebbet mutat, mint amennyi valóban. Álljunk meg egy percig az arányosságnál.

Nem felejtethjük el egy pillanatig sem, hogy a jó öltözködés a művészet egy neme. A görög szobornak kicsi a feje, a vállak szélességéhez képest. A divatlapok modern rajzai, a divatüzletek babái igen ügyesen, néha túlzottan is, ellopták a görögöktől a kis fejet, úgy nőknél, mint férfiaknál. A szép arányokat keresik. A kis fej a jó kultúra jelképe. (A nagy fej viszont, ha arányaiban kevésbé szép is, zsenik jellegzetessége, lásd Napóleont, Beethovent.) Irányzat a divatban: *lehetőleg kis fej*. Mivel semmilyen szépész a koponyából lefaragni nem tud, a szobrász, a festő és ezek ruházati képviselője: a szabó a vállakhoz, a mellkashoz, egyszerűen a felsőtesthez fordul segítségét. »Ha nagy a fejed, toldd meg a vállaidat.« Szabasd szélesre a mellkast takaró részt, ugyanígy a válladat és bámulni fogsz: eddig aránylag nagy arcod mily szerény méretekre csökken.

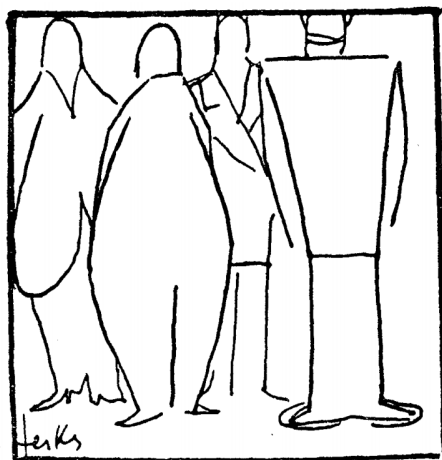
MI VAN A VATTÁVAL?

— Gyűlölöm a vattát, mert nem természetes! — mondja egy ismerősöm. Ellenben élő karrikatúra az illető. Nagy fej. Alatta »csapott« szűk vállak. Innen kezdve — miután elhagytuk a szűk vállak alatt meghúzódó szűk mellet — lefelé állandóan szélesedő vonalak. A csipőknél az alak eléri a maximumot, azután egyre satnyulnak a vonalak, vékony lábszárak hordják e »természetes« testet, amelynek valószínűtlen talapzata: két nőiesen kicsi cipő. Ez nem egy ember, hanem típus. Szeretném e típushoz tartozókat felvilágosítani, hogy a természetességnek kevés köze van az öltözködéshez. Értsék meg: lehet az öltözködés természetes. Sőt annak is kell lennie. De a valódi természetességnek *más* a lényege, nem a természeti hibák feltűnővé tétele. Az lenne a legrosszabb szobor, melyet milliméternyi pontossággal modelről öntenének le. Jöjjön tehát, ha kell, a vatta. De azért ne pazaroljon a szabó vele. Van egy modern szabás, — az angolok ezt is nagyszerűen tudják — amely *szélesre veszi a mellrészt*. Ez önmagától annyi vállbőséget ad, hogy elég a vállnak csak a szélét alátámasztani. Azt a pontot, ahol különben a ruha válltámaszték

híján — leesnék. Még egy fontos tanács: *testes emberek ne hordjanak rövid kabátot.* Még kétsorosban sem. A rövid derék is csak szélesít. Álljunk ellen itt a szabónak, ha kell.

A NADRÁG

A test leplezése, a ruha saját élete — egyszóval a mai szabás szelleme uralkodik a nadrág fölött is. *A nadrág mostanában bő.* Nem ok nélkül. Mindenekelőtt is

A »vonalak«

komoly alapja az egész alaknak. Hogy a nemes szobor példájánál maradjunk: nincs csúnyább, mint gyenge lábszárak egy monumentumon. Az egyensúly törvényei — ezeket tudat alatt a laikus is érzi — megkövetelik, hogy a nehéz anyag, a márvány, a bronz, vagy akár az én kilencvenkilós barátom *egyensúlyban levőnek* hasson.

Számomra elképzelhetetlen, hogy a száz év előtti férfidivatot hogyan nem találták — még saját korában is — komikusnak. Azt hiszem, már akkor is nevetettek a következő képen: Óriási földgömbszerű pocak, két

fogpiszkáló vékonyságú lábszáron. Csipkés, számtalan gombos selyemmellény e »földgömbön«. Vékony térdharisnya. Szoruló rövid nadrág! Nem tudom elhinni, hogy az ilyen figurát — pedig sok volt belőle — nem mosolyogták le.

A nadrág boldog korát éli ma. Egyszerű és egyenes. Diszkrétül eltakar minden görbeséget, az iksz lábat, a görbét, a túlvastag, a túlvékony szárát.

E kegyes csalás mellett úgy hat, mintha mindig egyenes utakon járna.

MELLÉNY?

Kérdőjellel írtuk a »mellény«-t. Nem nagy jövőt jósolunk ugyanis a mellénynek. Napjai meg vannak számlálva. Kevés hasznát látjuk a mai világban. Ellen-ségei, a pullover, a dzsömper, a szvetter — máris lete-perték. A jó öreg mellény, mint melegítő eszköz is logi-kátlan: elől meleg, hátul pedig hideg. Holott télen inkább fordítva kellene lennie. A mellény a kandalló ikertest-vére, a kandalló, míg mellünket félbarnára pörköli, hátunkat, mely pedig annyival érzékenyebb, kiteszi fagy-nak, hidegnek.

A mellénynek nincs sok értelme. Külsőleg vastagít. Télen nem fűt egyenletesen, nyáron viszont forró. Ha levetem a kabátomat, le kell vetnem a mellényemet is. Rendkívül közönséges látvány: *ingujiban lenni mel-lénnyel.* Egy megjegyzés (csupán tájékoztatásul): szá-momra nem is készül mellény. Még szmokinghoz sem. Erről később.

De hallom az ellenvetést: *nem nyithatom ki a kabá-tomat, ha nincs mellényem!*

Ez sem áll többé. Ma nem szégyen többé mutat-nunk az ingünket, rajta a csinos nyakkendővel. A sok gomb és cókók a nadrágon, — melyet eddig a mellény-nek kellett takarnia — ezek is megszűntek. Aki nadrág-tartó nélkül nem tud élni, annak ma *belül* varrják fel a gombjait. Sokan övet hordanak. Sokan pedig sem-mit.

Van még néhány újabb módja a mellény pótlásá-nak, illetőleg a nagy probléma megoldásának, hogy a

nadrág pereme ne legyen bántó. Ilyen egy új szabásforma, mely szerint egy vízszintes szövetyelv — végén kapoccsal — simává teszi a kényes övrészletet.

Egy másik mód: egy-két mellénygomb a kissé magasabbra menő nadrágra varrva, gomblyukkal. Nagyon rendesen hat az is. Különösen szmokingnál praktikus. A kissé kinyitott kabátnál teljes illúziót kelt.

Sehol akkora jótéteménynek a mellény megszüntét nem érezzük, mint éppen a szmokingnál. Ebben a ruhadarabban szenvedünk legtöbbet a melegtől. Még télen is, mert csupa olyan dolgot művelünk a szmokingban, ami melegít: fűtött teremben eszünk, táncolunk, iszunk.

Le a mellénnyel!

MÉG EGY JÓTÉTEMÉNY

A divat megy a praktikusság, a kényelem felé. Vonala évről-évre biztosabban, egyenesebben mutatja, hogy minket férfiakat lassan meg fog váltani minden kényelmetlenségtől.

Itt a *puhainges, sőt puhagalléros szmoking!* Mily borzasztó volt a pléhing, rajta a magas pléhgallérral, mely télen-nyáron irgalmatlan következetességgel kínzott bennünket.

Ki se merem mondani, de van rá remény, hogy a kemény ing — a szmoking mellől (mert frakkhoz egyelőre elengedhetetlen, itt mellény is kell) végkép eltűnt. Óvatosság egyelőre csak kisebb alkalmakhoz, intim körben, melynek nincs »hivatalos« jellege, vagy nyáron, fürdőhelyen, fedélzeten, kertben és hasonló alkalmakkor merik felvenni. A puha ing miatt terjed annyira a divatos *kétsoros szmoking*. Ehhez aztán igazán nem kell mellény. Ennél különben is kevésbé zavar, hogy a puha selyem- ing, sajnos, gyűrődik, hólyagosodik.

De milyen kellemes érzés a lágyan simuló ing! Az egysoros talán még kellemesebb. A merészebbek puha selyemgallérral, — persze rávarrottal — mások a félkemény »amerikaival« próbálkoznak. Viszont láttam angolokat a régi kemény kihajtott gallérral is, habkönnyű puhaingük fölé erősítve. Valljuk be, hogy a *legdekoratívabban az ilyen gallér hat*, ha a kemény frakkgallér csak

kényszeregyesség is a »kemény múlt« és a »lágyabb jelen« között.

Meg vagyunk róla győződve, hogy ez az újítás a jó öltözködés terjedését, az általános eleganciát is szolgálja. Sokan — közöttük e sorok írója is — ama szektához tartoznak, mely »majd bolond lesz este szmokingot venni«. Most e nagy könnyítésnél, mégis csak »beadják a derekukat«, mégpedig a szó szoros értelmében. Egy szmokingba adják be.

Áldott legyen neve az emberiség e miniatűr jótevőjének. (Épúgy, mint társának, Gilette-nek is, kinek neve itt nem »mellényt«, hanem az önborotválkozás feltalálóját jelenti.) Ha elgondoljuk, hogy e két nagy újító mit tett értünk! Féltetve a nagyképűséget, be kell vallanunk, hogy többet köszönhetünk nekik, mint sok nagy »világboldogító« bölcsnek. ..

MELEGEM VAN, VEGYEM LE?

Melegem van, mit csináljak? A nyár viszonya az öltözködéshez állandó forradalmat szít. A harmincfokos naptól megdühödött férfiú elkeseredésében szeretné lerántani ruháját és odavágni a társadalomnak: »Én nem szenvedek tovább miattatok!«

Innen a sok vita, a kabát nélkül való kimenésről, a »short«-ról, a ledobott zokniról, az ujjatlan ingról, a lekapszolható ingujjról.

A harc dúl, megállás nélkül. Valahányszor a meleg visszatér, újra fellángol.

Mi a legpraktikusabb melegben? Meddig mehetnek el kényelemben, nyáron? Hogy a képet, melyet külsőmmel nyújtok, ne találják visszataszítónak? Nehéz kérdés. A leghelyesebb feleletet csak az általános szokás tudja megadni. Ami *ma* természetes, évekkel ezelőtt shocking lehetett. Ide, ehhez a ponthoz, a megbotránkoztatás kérdéséhez, kell a jó szimat.

Tagadhatatlan, hogy felöltözöttek európaiabban néz ki az ember, mint ingben. Ellenpróba: a legmagasabb főnök érkezése ... mindenki felkapja kabátját... vagy legalább is bocsánatot kér. Jóslatunk; *az ingben való*

járás sohasem fogja legyőzni a felöltözöttséget. Hiába. Kényelem és jólöltözöttség nem lehetnek teljes harmóniában. Nagyvárosban, társadalmi összejöveteleknél a levetkőzöttség sohasem lesz megnyugtató látvány.

Sietünk megjegyezni, hogy ezt a tételt nem örökigazságként állítjuk fel. Shortisták és ingujjasok ne essenek kétségbe. A ruházkodás elsősorban általános felfogás dolga. A szokásé. Lehet, hogy a strand szokásai közelebb jönnek majd a városéhoz. A víz mellől bemerészkednek a belterületre. A francia Riviérán nyáron már este is fürdőpizsamákban kártyáznak a férfiak, hasonló dresszben jelennek meg a hölgyek is.

Párizsban vagy Londonban ez, persze, elképzelhetetlen. Még egy levetett kabát is barbárságnak számítana, legyen bármekkora kánikula. *Mi, magyarok,* főleg a budapestiek ebben is szerencsés helyzetben vagyunk. A strand, a fürdő, a hullám bejönnek utánunk a városba. Fürdőváros vagyunk. A kabátatlan, a meztelentérdű férfinak van nálunk némi jövője.

Azonban kezdjék az újítók. Akik vállalják mártíriumát a prófétaságnak. Akiknek szeme elbírja a felhúzott orrokat, a bosszús megjegyzéseket.

GOMBOLT UJJAK ÉS EGYÉB HAMISÍTVÁNYOK

Ha már kabát nélkül jelenünk meg, hozzá könyökön felül levágott ingujjakkal, álljunk meg egy szóra. A fedetlen kar nyáron tényleg kellemes valami, de *legombolható* manzsettát vagy legombolható félujjat semmi esetre se hordjunk.

Semmit se, ami hamisítvány. Ne viseljünk kaucsukgallért, vagy pléhpatkós kész nyakkendőt. Miért nevetünk a zenebohócon, kinek frakkja alól, felugorván a »plasztron«, teste kilátszik? Örök komikum rejtőzik a műdolgok mögött. Hiszen ha szabadna csalni, akkor egy zsebkendő negyedének odavarrott csücske a szivarzsebben is megtenné! Ne csapjuk be a nézőt. Ha már rövid ingujjat viselünk, ne legeltessük a közelben a gazdátlan, legombolt ingujjakat. (Ott is szokás őket felejtetni!)

Frakkhoz is *csak kötött* nyakkendő való! És nem kész nyakkendő. Hogy ügyetlenek vagyunk megkötésben? Nem baj! Nincs borzasztóbb, mint a gyárilag beállított pléhnyakkendő. A pléhpillangó.

SZÍNEK ÉS FORMÁK
»FÉLALKALMAK«

Ha új ruhát rendelhetünk és van már egy szürkénk s egy régi szmokingunk, azonfelül frakkunk is, célszerű egy sötét »zakót« saját nadrággal is beszerezni. Úgynevezett félalkalmakra. Kis baráti társaságba, szabadba. Még színházba is, feltéve, hogy nem premier-publikum van jelen. Talán éppen ennél a rendelésnél engedjünk meg magunknak egy kétsoros. *Fekete* vagy *egészen sötét* legyen. Nyáron és tavasszal *világos nadrággal* az uccán kitűnő. Még délelőtt is. Azért jobb ezekhez a félalkalmakhoz a kétsoros, mert kihajtásai ünnepeyesebbek, estibbek, mint a nálánál szerényebb, de hűségesebb egysoroséi. Ha gyenge jellemek vagyunk, — és ki ne volna az, mikor gyönyörű szövetkollekciót terít elébe a szabó — a sötét ruha mellé könnyelműen valami színes ruhát is megengedhetünk magunknak. Ez útra, falura, külföldre alkalmas. Olyan helyekre, ahol élénkebb színű a környezet. Idegen helyen kisebb a lámpalázunk is, mikor először feszítünk végig a lármás uccán új ruhánkkal. Mostanában *nagyon bátor színeket kreálnak a gyárosok*. Még spenótzöld kabátokat is látni jólöltözött férfiakon, na meg lilát meg fahéjszínűt. Nem is említvén a sokkal szelídebb barnát vagy kéket.

Mindez azonban már luksuskérdés. A színskála az anyagiakkal egyenes arányban bővül. Minél több a ruhám, annál inkább engedek meg magamnak — ritka alkalmakhoz — valami vadabb színt. Korunk nem irtózik a ríktól (hiszen még sötétvörös ingek is divatosak), bár ezek viselése komoly veszedelemmel jár. *Disztingvált úriembert egy »Liliom«-tól csak a szín választ el*. Nem egyszer halljuk, hogy a becsületében gázolnak valakinek (persze csak a háta mögött) csak azért, mert »kitartott«-nak van öltözve.

Hátrább a vad színekkel, különösen Önök, fiatalurak! Lehet ízléssel is feltűnni. Igaz, hogy ez nehezebb.

Ma napság a *sokszínűség* a divat. Különböző színű kabát és nadrág. Néha ellenségesnek látszó színekhez is kell a szemnek szoknia: zöld nadrághoz — téglavörös, kabát vagy fordítva. Hasonlóképpen vagyunk a *min-tázattal* is. Például a kabát kockás, a nadrág sima, van olyan eset is, — és ez a merészebb — ahol a nadrág mintája erős, a kabáté diszkrét.

Fiatalság és szellem van e divatban. És a valóságban nem bántó, bármily veszélyesen hat is így leírva. Persze, színérzéssel kell hozzányúlni.

*MOZI, SZÍNHÁZ,
DE ÓVATOSSÁG*

A filmstúdióban ott áll a moziszínész. Napsütést csinálnak a képen. Nagyszerűen utánzott papirosterraszszon áll. Tündöklő délelőtti ruha van rajta. A falak mögött műfülemüle bugyborékol. Édes zene kísér.

Majdnem fehér zsakett van hősünkön. Hatalmas vállai, melyeket szerencsére nem lehet megtapogatni, hihetetlen ellentétben állnak derekával, melyért egy bakfis is megirigyelhetné. Hogyne, hiszen zsiros szerződése még kilogrammjai számát is előírja. Nadrágja bő, akár egy autószerelőé. Kalapja fehér filc. Puha ingén kemény kihajtott frakkgallér. Ezen szellős csokor, vastag fehér pettyek fekete alapon.

Nagyszerűen van öltözve, nem csoda, hogy a dollár-milliomos tündérszép lánya, kit a motoros rendőr állandóan felír gyorsajtásért, csak az övé akar lenni. Mikor egy félévvel később a moziban le fog peregni közönség előtt a film, a moziszínész bódító eleganciája oly magától értetődőnek hat majd!

Pedig itt, a műteremben, szemben áll vele a gép, a gép mögött egy sereg izzadt ember, csapzott, félmeztelen mártírijai a filmnek, rendező, operatőr és a vezérkar, ők már nem elegánsak. Félmeztelenül, piszkosan izgulnak a munkában.

Élet és komédia. Mozi és valóság. Színpad és nézőtér.

Ne utánozzuk itt lenni, az életben a színész öltözködését! A színház, a vászon: *felfokozott* valami. Ott még a ruhánál is első követelmény: ötlet, újszerűség, szellemesség.

A színésznek el kell távolodnia a szürke mindennaptól. Neki ez kenyere. Hiszen ez a ragasztott bajuszkájú férfisztár női módra ki is van festve. Amit — sajnos — nekünk, férfiaknak e színtelen világban nem szabad megtennünk. Nekünk nem szabad olyan gyönyörűeknek lennünk itt, a munkadélelőttön, mint Sztárovics Pedrilló-nak a vásznon.

De Sztárovicsnak is van magához való esze. Lesminkelvén magát, a szekrénybe dobja flancos, »munkaruháját«. Agyonkomponált cipőjét hátrarúgja, vadrajzú zokniját türelmetlenül leráncigálja ... le, le mindennel! Ki e festett hazug világ minden kellékéből! És gyorsan fel, az egyszerű, a láthatatlan eleganciájú mindennapival. Kész. Most jusst is be a kávéházba. Kiszellőzni a szirupos amerikai Rivierát. Magához térni. Embernek lenni. Újra.

Ugyanekkor lenni, az elsötétített nézőtéren, fogadalmat tesz magának Nyársy Benő:

— Eltévesztettem az életemet. Nincs semmim, tisztességes állásomon kívül. Jövöm? Nem érdekes. Pedig 180 cm magas vagyok és ha három hónapig lovalognék, — hiszen a filmvállalat fizeti a lovat is — karcsúbb lennék még Sztárovicsnál is. Rosszul öltözködöm. A szabóm mindig lebeszél, ha valami »nagyobb dolgot« akarok. Tönkretettem az életemet. De még nem késő! Holnaptól kezdve kilépek a szürkeség homályából. Sztár leszek. Ha nem is a filmen, de legalább is az életben. Átalakítom magamat. Modernizálás, átfestés következik. Fényárban fogok úszni. Ezennel megfogadom, hogy új életet kezdek.

Másnap: vad dolgok rendelése. Világoszöld kabát, sötétvörös ing, hozzá ugyanolyan színű nyakkendő. *Fehér* cipő, cowboy-kalap. *Sárga* selyem zsebkendő.

Nem kell sokáig keresnie e feltűnő árut, ott találja minden harmadik divatüzletben. A budapesti üzletek egy része, sajnos, nem veti meg az ilyes holmit.

Nyársy Benő minden megtakarított pénzét erre az átalakításra költi. Csomó adósságot is csinál. Eredmény: botránys a megjelenése. Csak a legolcsóbb helyeken van sikere. A többség kineveti. Azt mondják róla, hogy megőrült.

*LONDONI ISTÁLLÓ,
PESTI ASZFALT*

Minél nagyobb egy kultúra, annál szigorúbban dobja ki magából az eltévelyedést. Sajnos, fővárosunk uccái tele vannak »jelmezekkel«. Angol lovászoknak öltözött magánzókkal. Vidéki foglyászgigerlikkel. Amerikai szeriesmunkásokkal. Golf bajnokokkal. Sarkutazókkal. Alpesi edelweiss-kutatókkal. Riviéra-yachtosokkal. Mindez pedig ló, fogoly, felhőkarcoló, golfpálya, északi sark, alpesek, Riviéra, edelweiss és yacht nélkül.

Nem figyelték meg? Mennyiféle nálunk a férfikosztüm? A helytelen ruhadarab. Helytelen alkalomkor. Helytelen időben.

— Miféle kalap van rajtad?

— Most hoztam Amerikából. *Az amerikai rendőrök és gyerekek viselnek ilyet...*

— De te nem vagy se amerikai rendőr, se amerikai gyerek!

Rámnéz. Nem érti. Mikor ő olyan messziről jön! Hát csak igazán megkívánhatja, hogy ennek nyoma maradjon a világtörténelemben.

— Valódi angol szövet! — mondja a segéd az üzletben. — Garantálom uraságodnak. — Tönkházy gróf úr most vett belőle két ruhára valót. A főnök úr is ezt hordja. (Ez fokozás akar lenni).

Csakugyan, ott áll a főnök a valódi angol szövetben, melyet személyesen hozott Londonból. Ott áll a pult mögött *skót falkavadásznak öltözve*. Illetőleg rendes zakkószabású ruhában, csak éppen anyaga skót vadászszövet.

Mert mi történt) Főnökünk Londonban járt szövetet rendelni s a következő párbeszéd fejlődött ki közte s az angol kereskedő között:

Angol kereskedő (unalmas sűrű ruha, remek, sajátgyártmányú szövet):

— Ezt a fajtát ajánlom. Ebből gyártunk a legtöbbet.

Főnökünk: Ismétlem, *Budapestnek* kell a szövet! nem Londonnak. Nálunk, Pesten, roppant kényes az ízlés. A közönség ott csak az »apart«-ot szereti.

Az ánglius erre elteszi a finomrajzú, komoly árut. Behozatja azt az anyagot, melyet önáluk istállók körül,

Vadász »jelmez« a korzón

sportnál, vagy szolgálunifomisokhoz szoktak használni. Van közöttük néhány lópokróc is, milyen szép télikabát lesz ebből az Andrásy útra!

Ez az, amit Főnök úr megvesz. És ezért kell nekem itt Pesten Shackleton-nak öltözve mennem délelőtt a hivatalba.

A nyár enyhébb, a tél szigorúbb, már mint divat dolgában. *Nyáron kacérabbul öltözhetünk.* A tél azonban nem ismeri a tréfát. Nyáron sokszínű a divat. Annyira, hogy kabát, nadrág, ing, kalap, cipő, lehet mind más és más színű. Mostanában pláne, alig fér meg ugyanaz a kabát és ugyanaz a nadrág egymással. A divat kényelmessége, majdnem slampossága jelenül meg így. Persze, minél többféle a ruhadarab, annál nehezebb őket összeválogatni. A régi kényes színharmóniák világa hosszú időkre letűnt. *A színek bátorságának* korát éljük. Inkább semilyen harmónia, mint csak egyetlenegy akkord. Egyszerűbben: inkább legyen tarka, — persze csupa tompított szín tarkaságát értem — mint egyszínű. Láttunk jól öltözködő urakat, akik annyira mennek, hogy sötétebb nadrágot mernek viselni világosabb kabáthoz. Eddig ez egyenlő volt az erkölcsi halállal.

Mindez persze csak a szabadabb öltözködésre vonatkozik. Az uccára, a melegebb éghajlatra, de főleg a délelőttre.

Más a Tél. Feketeségével, komor ünnepélyességével. Tél apó nem szereti a színeket. Mint a gyereket a meleg szobába, bekergeti az embereket a nagyvárosba. Jó *fekete kemény kalapom*, mennyi éve nem mégy ki a divatból! És te, *fekete télikabát*, fekete bársonygalléroddal!

— Ezt nagyságod tizenöt évig fogja hordani, mondta rád a szabó, mikor elkészített. Valóban éppen most van tizenöt éve ...

A hideg sokkal erősebben uniformizálja az embereket a melegnél. A téli ruházkodási szabályok így *egyszerűbbek* is a nyáriaknál. Azonban éppen ezért: súlyosabban lehet ellenük véteni.

Szmokingra nem szabad bekecset felvenni. Van erre a célra úgynevezett városi bunda, ez sötét és ünnepélyes. Szemben a sportbundával, amely mintázott szövétű és világos prémű. Ez nem esti viselet! Még délutánra sem nagyon való. Hiszen télen hamar eljön

az este. Tulajdonképpen oly könnyű télen öltözni! Akinek van egy sötét télikabátja, hozzá fekete keménykalapja, már nem lehet az uccán »elveszett gyerek«. De belső helyiségekben sem nehéz az öltözködés. Este sötét ruha. Délelőtt világosabb, szürke. Komolyabb alkalmakhoz szmoking. Ünnepekhez frakk. (A frakk szárnya mostanában hosszú, térdhajtáson alul ér).

Őszi lóversenyre — különösen nagy díjakhoz — zsakett (cut away), hozzá csíkos vagy pepitanadrág. És cylinder. Angliában van ennek egy variációja: mindez szürkében.

Esküvőkön a frakk kiment a divatból. Ilyenkor is a fenti lóverseny-zsakett kötelező. Cylinderrel egyetemben. Hogy a házasság boldog legyen, a férfiak esküvőn fehér kamáslit viselnek és fehér virágot is tűznek gomblyukukba. (A válás kimondásakor kamásli, virág nélkül illik a bíróság előtt megjelenni.)

A zsakett cylinderrel, már kétségtelenül a luxus világába tartozik. Nem »társadalmonkízüli lény« az, akinek nincs birtokában. Meglehetünk nélküle, legalább is hazánkban. De ha már birtokoljuk a díszes tárgyakat: *vegyük fel őket minél bátrabban.*

»OVERDRESSED«

Azaz: túlöltözött. Ebből a fajtából sok van. Az overdressed azt jelenti, hogy egy dandy »túlsókat csinál magából«. Hogy nagyon is elárulja, hogy mutatós szeretne lenni. Hogy strébere az öltözködésnek. Amiben vezetnek a nem kifogástalan ízlésű hölgyek. Délutáni díszkalap reggel. Ékszerek sportnál. Estélyi cipő uccán. És még egy sor ilyen hiba, ki ne ismerné őket? Ilyenkor elsősorban nem az öltözködésben van a hiba, hanem *a személyben.* A túlöltözöttség jellemhiba, betegség, amely úgyszólván gyógyíthatatlan. Férfiaknál éppen úgy, mint a hölgyeknél.

Lehet csupa kifogástalan darabot úgy összekeverni, hogy a sok szép részlet, finom kalap, drága cipő, elegáns

kabát, nemesszínű nyakkendő, ízléses ing együtt rosszul hat.

A túlöltözöködők nem bírnak a temperamentumukkal. Túlsokat szeretnének mutatni egyszerre. Túl sokféle karaktert. Első forrása a túlöltözöttségnek a hiúság. Beszélje el a ruha, mégpedig minden részlet külön, hogy viselője milyen nagyszerű férfi. Pedig nem a részletek gazdagsága, »apart«-sága a lényeg, hanem a harmónia. Minden darab — mint zenében a hang — harmóniára áhítozik.

Ha például világos nyári szövetet látunk, lelki szemünk előtt megjelenik a könnyű, babosmintájú *foutard-selyem* nyakkendő. Mi volna ebben az esetben az overdressed? Ehhez a szellős, világos, könnyű szövethez *nehézselyem téli nyakkendőt* kötni. (Milyen gyakori eset, igaz?) Dupla hiba: kánikulában még gyöngytűt is szűrni a negyedkilós téli kravátliba.

Hiba már az is (szintén igen gyakori, de nem túl nagy botlás), ha foulard-nyakkendőket gyöngytűvel díszítjük. Még néhány példa. Télen: vászonkamásli. Nyáron: posztó bokavédő. Panamakalap: vastag szövetruhákhoz. Keménykalap: nyári ruhához. Fehér cipő: őszi kabáthoz. Aranyóra és egyéb ékszerek, virág, súlyos selyemzsebkendő (rendesen együtt jelennek meg a színen) sportöltözethez.

Persze a nyár jelenti a nagyobb veszedelmet. Lévén a variációlehetőség sokkal gazdagabb. Persze télen is lehet hibázni. Fagyban is dolgozik a temperamentum. A feltűnési vágy. Vannak, akik még szmokingban, ebben az igazán szigorúan uniformizáló ruhadarabban is tudnak eredetieskedni. Hányszor látunk a diner után szivarozó urakon *áttört női harisnyát!* Nem is szólva a szörnyűségről, hogy néha egy-egy *galamszürke zokni* is feltűnik az asztal alatt. Szürke zokni szmokinghoz! Különködés, kacérkodás. Nem belenyugodni az egyenlőségbe. Individualizmus a bokán.

Csinos hibát lehet elkövetni a *plasztron gombjaival* is. Egyszerű gyöngy vagy dísztelen aranyfoglatú

kógombok helyett mily gyakran találkozunk díszmagyarról leszedett boglárókkal, paraszttürkizekkel, cifraságokkal!

Még a *fekete selyem pillangó* a nyakunkon is megbolondul néha. Vékony fehér csikkal röppen elő hirtelen (szörnyű valami!). Ez az egzotikus pillangó két-három évente bukkan fel a Társasélet mezején. Hamarosan lebukva tűnik el aztán az ízléstelenség dzsungel jében.

A túlóltözöttséghez tartozik némely *fehér mellényfajta is*, melyet sokan frakkhoz viselnek. Ciframintájú nehéz selymek, brokátok, melyeken egy-egy szentimentális úr még a virágmintától sem riad vissza... Rajta színes félkövek. Jólszabott egyszerű piké-mellény, fehér gyöngyházgombokkal, szóval a legprimitívebb valami, sokkal úriabban hat!

Az uccán még sokkal több alkalom nyílik túlóltözöttségre, mint. szalonban vagy színházban. A szabó, a divatkereskedő hiába szállítja a legjobb dolgokat, ha a kliens visszaél velők. Hiába van sikerült *kétsoros sötét ruhám, ha vadászkalapot* teszek hozzá a fejemre. Különösen, mikor látogatóba megyek.

A BŐRÖND

A bőrönd ma komoly problémája a jól öltöző úriembernek. Hol vannak a szép idők, mikor volt »feladó kofferünk« a kézi poggyásznak mellett! A »feladó« rendesen egy nagy »Médler« volt. Férfinál olyan hosszú, mint a nadrág. (A nadrág életünkben a leghosszabb tárgy. Ez alól a liliputi sem kivétel.) Szegény Nadrágot féltettük a leginkább utazáskor. Képzeljük csak el, mi az egy pantallónak, ha kicsi, szűk helyre gyömöszölik! Gyűrik, nyomják, ráülnek a koffer tetejére! A feladó koffer a nadrág eldorádója volt. Otthon, á szekrényben sem érezhette magát jobban, mint itt. Szélesre kinyújtózkodva feküdt a nagy poggyász mélyén.

Már Kabáthoz a sors nem volt ily kegyes, ő már nehezebben tudott elhelyezkedni. Kivétel csak az olyan

kabát volt, melyet *gazdája* — vagy még inkább kedves felesége — kímélni tudott a pakolásakor.

Ezt a kivételesen szerencsés kabátot *kifordítva, szárnyait egymásba hajtották*. Egyik vállát a másikba nyomták. Gallérját viszont felhajtották.

Kétségbe kell esni az embernek ezzel a bőrönddel

A nadrággal nem volt ennyi teketória. Nagy bőröndben jól elfér, de még a kicsi kéziben is elhelyezhető, *térden alul behajtva*.

Sokan, az idegesebb utasok, akik »nem bolondok vesződni«, radikális módot keresnek a bőröndkérdés megoldására. Akasztó-koffert vesznek.

— Itt a ruha úgy lóg, mint otthon a szekrényben — mondják. Igaz ez? Nem. Csak nagyon kicsit igaz. Addig igaz, amíg az akasztókoffer áll. Még pedig a lábán. Mikor áll az akasztókoffer a lábán? Otthon és a hotelben, vendégszobában. *Mielőtt* elindul. Ott, ahol van szekrény amúgyis.

Az »akasztó« rendes helyzete azonban az, hogy a fejetején áll! És ez még a főbbik eset! Mért így

is csak ritkán hagyják. Nem, rendesen ide-oda forgatják. Dobálják. Össze-vissza fektetik. A holmi tengeri-betegséget kap benne. A rosszullét pedig ráncokat gyűrődéseket varázsol a ruhára.

A kis akasztókoffer: csalódás. Még a nagy, a tengeri, hagyján. De a kézi! Pakkolni is nehezebb, kevesebb is fér belé és a lazán lógó holmi nem jár benne jobban, mint a sűrűn fektetett a kicsiben.

*MIT VIGYÜNK
MAGUNKKAL?*

Ideál az, ha minden holmink, amire szükségünk? lehet, velünk van az úton. Első pillantásra fényűzésnek látszik ez. Hiszen nem vihetünk magunkkal túlsók poggyászt. Általános hiedelem, hogy ez sokba kerül. Hogy nagyon megdrágítja az utat. Ezért a legtöbben »csak a legszükségesebbet«, csomagolják be.

Kár. Mert, ami itthonról oly egyszerűnek látszik, a kevés poggyász, a gyakorlatban mégis: primitív és kényelmetlen valami. Az úriember számára semmi sem ellenszenvesebb, mintha napokig ugyanabban a ruhában, ugyanabban a pár cipőben kell járnia.

Véleményünk, hogy *inkább egy bőrönddel több*, mint kevesebb. Hogy képzelődés, hogy ezzel az egy kézikofferrel, mint többlettel, annyi gondunk lesz az úton. Az ilyen dolgokra az ember csak akkor szokott rájönni, mikor már késő. Akkor mondja csak:

— Lám, ostoba voltam. A kupéban is, a taxin is, a szállodaszobámban is, mily kényelmesen elfért volna még az az egy koffer!

Így is van. A kupéban két egyforma hosszúságú kézikoffer egymás *fölött* kitűnően elfér. Még a neszeszer, a kézitáska is megtalálja helyét ezek tetején. Viszont milyen más érzés, ha két nagyobb kézibőröndünk van! Az egyikben bőségesen fehérenmű. Nyakendők, zsebkendők. A másikban ruhák, cipők. Három kabát és négy-öt nadrág. (»Hamis« nadrágok nagyon

jó szolgálatot tesznek az úton. Még hozzá divat is.) A mai szmoking-rendszer, a puha selyeminggel: külön áldás! Alig foglal el helyet ez estélyi holmi. (Régebben a sok kemény ing felrobbantotta a koffert.) Ha »komoly« városokba megyünk, nagyon megjárhatjuk szmoking nélkül. Különösen télen. Némely színházban vagy mulatóhelyen nagyon kínosan hathatunk uccai ruhában, sőt be se eresztenek. »Tenue de soirée de rigueur!« Az estélyi ruha kötelező.

A külföldön ma erősebb az elegancia utáni vágy, mint valaha. De még olyan helyeken is, ahol aránylag kevesen vannak esti öltözetben: mily jó érzés, hogy a »jólöltözött idegenek« csoportjához tartozunk! (Gondoljuk csak el, hogyan fest a mi operánkban egy filléres lódenkülföldi.)

A taxinak is mindegy, két vagy három bőrön dö vizs-e. Vonatkozik mindez: egy személyre. Ha hölgygel utazunk, még inkább gondolnunk kell arra, mily zavaró látvány: ő estélyiben, mi pedig uccaiban.

Persze, hogy a dámáknak könnyebb, ők egy tucat ruhát zsúfolnak annyi helyre, amennyi nekünk talán egyetlen öltönyhöz kell. De meg kell hoznunk értük az áldozatot. Nem az első áldozat, melyet értük hozunk.

AZ ÚR A HÖLGY MELLETT

Nincs nagyobb hiba, mint ha a férfi csak *saját* ruházkodásával törődik. Ha nem jut eszébe, hogy vájjon *milyen környezetbe kerül majd a ruha*, melyet felvesz? Csak aki az életet színpadnak fogja fel, melyen nemcsak egy személy, hanem egy csoport megjelenése van egymással összehangolva: csak az lehet igazán ízlésesen öltözött. Aki feleségét vagy azt a hölgyet, kivel együtt van, öltözködésével is nem »szolgálja ki«: az hiába jólöltözött úr, igazi stílusa nincs. Azonfelül udvariatlannak is hat.

A legkellemetlenebb látvány, mikor a férj öltözködésével »nyomja« neje megjelenését. (Nagyobb hiba ez, mintha lompos délelőtti ruhában jelennék meg hölgye »kivágott«-ja mellett.) Nincs diszharmonikusabb

valami, mint ha valaki vadgigerliként páváskodik felesége mellett, mikor az szelíd, decens úrihölgyként öltözik. Mintha ezt mondaná az ilyen férfi öltözködése: »Unom a feleségemet. Csak kötelességéretből megyek mellette. Tagadhatatlan: ő házias és egyszerű. Igazi »úriasszony«. Én azonban többet kívánok az élettől. Míg ő otthon olvas, azalatt én ...« így beszél a férfi ruhája. A legjobb szabónál dolgoztat, a legszebb holmi van rajta. Ez azonban inkább ront, mint használ.

A férfinak, ha komoly benyomást akar kelteni hölgye mellett, mindig egy *fokkal lejjebb kell lennie ruházatával*. Követnie kell hölgye külső megjelenését. Szerényen, egy lépéssel hátrább.

A mindennapi életben ez nem nagy probléma. Hiszen mindenki tudja, hogy mit szokott felvenni a dáma, akivel együtt fogja tölteni napját. Hogy milyen »zsáner«-t visel uccán, délelőtt, délután. Vagy mibe öltözik este.

Mit hord külföldön. Fürdőhelyen, a Balaton mellett. Milyen sportot fognak együtt űzni. Milyen a víkendruhája. Mit visz magával, ha vidékre vannak híva pár napra. Hogyan öltözik, ha kirándulásra mennek. És ha este egyszer kiruccannak: hosszú ruha lesz-e rajta, vagy csak rövid. Mert a két női ruha közti különbség pontosan jelzi a helyzetet. *Ha hölgyemen hosszú ruha van: én nem mehetek vele uccai szürkében*. Ha viszont rövid »trottőr«-ben van az imádott; én nem lehetek szmokingban.

SPORT

Legkevesebb probléma a sportnál van. A sportöltözködés szabályai elég egyszerűek mindkét fél számára. Felesleges leírnunk, milyen sporthoz mit kell felvenni. Minden darabnak *akadémiája* van. Minden szaküzlet tudja. A sportdivat általában kitűnő. Úgyszólván kivétel nélkül minden szabálya hibátlan. (Mennyien vannak, akik a legelegánsabbak sportruhában!) Vadász, halász, lovas, síelő, futballozó, golfozó, hegymászó, úszó férfi a legszebb öltönydarabok között válogathat. Ugyanígy a dámák. Végeredményében a

sportöltözet: *egyenruha*. Ez a szép rajta. A sportférfiú nem is csinálhat nagy botlásokat, mármint a ruházkodás terén. Nem síelhet kürtő-pantallóban, nem vadászhat lakkcipőben, nem lovagolhat kemény gallérban.

A sport ebben irgalmatlanabb, mint a hétköznapi élet. Megbosszulja magát itt a hiba. Fájni, fázni kezd a sportnál a rosszul öltöztetett testrész.

